

Lluitant contra l'eruga del boix

Ja ha nascut la tercera generació de l'espècie invasora que ha fet estralls a molts boscos d'Osona

Can Junyent ha vengut mig miler de trampes aquest estiu per caçar la papallona del boix. | Josep M. Montaner

La plaga de l'eruga defoliadora del boix (<https://www.naciódigital.cat/osona/noticia/58008/plaga/erugues/boixos/osona>) (*Cydalima perspectalis*) ha fet estralls a molts boscos d'Osona. Aquesta espècie invasora, que pot arribar a provocar la mort de l'arbre, s'ha detectat a la comarca afectant sobretot els boscos de l'Espai Natural Guillerries-Savassona i el Collsacabra, a més de jardins. Tot i no ser un perill per a la salut de les persones perquè no és urticant, la seva presència en l'etapa de papallona s'ha fet molesta en diverses poblacions.

Actualment, comença a néixer la tercera generació de l'eruga. **Osona.com** ha parlat amb la drogueria Can Junyent de Vic i l'Espai Natural Guillerries-Savassona per veure com es pot fer front aquesta espècie en tots els seus estadis, a nivell particular i forestal.

Mig miler de trampes per caçar les papallones

"Aquest any hi ha hagut un boom", explica Eduard Marín Junyent, de la històrica drogueria vigatana. El gerent explica que "l'any passat hi havia hagut algun cas, però puntual". Aquest estiu ha vengut més de mig miler de trampes per caçar les papallones del boix que s'han vist en molts municipis de la comarca. "La gent ve a comprar de tot arreu, però sobretot de les Guillerries", diu.

Una trampa per caça papallones del boix. Foto: Osona.com

Aquesta trampa conté una feromona "superespecífica" que atrau els mascles de la papallona i impedeix que es tornin a reproduir. "A més, no malmet la fauna auxiliar", afegeix. Marín aconsella penjar la trampa a una certa distància del boix -20 metres a la rodona-, i, si pot ser, a prop d'arbres fruiters. La feromona té un efecte durant 45 dies. "Ens hem trobat persones que, cansades de netejar el pot, han encintat una bossa d'escombraries". "Imagina't de la plaga que estem parlant" confessa.

D'altra banda, per tractar els boixos quan hi ha erugues, aconsella fer servir *Bacillus thuringiensis*. Es tracta d'un producte biològic que afecta el sistema digestiu de les erugues, no té cap incidència sobre les persones i es degrada ràpidament en el medi natural. Tot i això, davant de boixos farcits d'erugues del boix, ha aconsellat algun producte químic "per parar cop".

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=HXsDNz9wVXk>

La preocupació de Marín és de cara l'any vinent, ja que "ens consta que el *Bacillus* cau del registre domèstic" i, per tant, no el podran vendre a particulars. "Veurem com ho podrem tractar", sentència.

I els boscos?

L'Espai Natural de les Guilleries-Savassona ja va començar a utilitzar aquestes trampes a mitjans de juny. En veure l'èxit va engegar un projecte perquè hi participés la ciutadania amb una cinquantena de trampes més i han fet un seguiment de les que han capturat.

"Estimem agafar 150.000 papallones", explica el director de l'espai, Jordi Riera. "Davant la magnitud de la plaga, no és la solució perquè en tenim milions, però és un gra de sorra perquè la gent es conscienciï i ho repliqui", apunta. D'aquesta manera també s'ha generat molta inquietud: "Ens han trucat de Tavertet, Rupit, Calldetenes...". "Com més se'n posin, més podem anar pal·liant la plaga", conclou.

Una eruga del boix Foto: Osona.com

D'altra banda, pel que fa al tractament per matar l'eruga, també s'ha utilitzat el *Bacillus* en espais més emblemàtics i d'ús públic com a Sant Feliuet i a les escales de Foquers, a Tavèrnoles. Riera remarca que aquest tractament "funciona molt més que un producte químic". "El percentatge d'eficiència és d'un 95%", especifica. Amb tot reconeix que tractar aquesta plaga "a nivell forestal és impossible".

L'eruga es queda; a la recerca de l'equilibri

Segons Riera, "el fred l'afectarà poc", ja que poden aguantar fins a 10 graus sota zero. De la tercera generació n'hi ha que van menjant, i que en funció del clima arribaran a papallona o no, i d'altres que ja han fet el capoll hivernal. Aquestes darreres tornaran a sortir el mes d'abril.

Boixos defoliats per l'eruga del boix. Foto: Domenec Llop

"Pel que diuen a la Garrotxa i el sud de França [zones afectades per aquesta espècie], el front de plaga és més agressiu que no el que queda després", explica el director. En aquest sentit, "l'any que ve no hauria de ser tan bèstia perquè ja no tenen tant per menjar, però ja ens ho trobarem". Sobre si la plaga s'acabarà eliminant, Riera apunta que no: "Ha d'arribar un moment d'equilibri amb la natura, segurament començarà a tenir algun predador, com un ocell o ratpenats.

Aquest mes d'octubre s'haurà de veure si els boixos sobreviuen. Riera destaca que els "malviuen en cingleres o en llocs de pedres", els serà més difícil. "Aquest segurament no rebrotarà i la mort serà gradual", afegeix. "Aquells altres que estan en llocs de terra i a l'obaga, tindran més capacitat d'aguantar".

Tot i això, "els experts apunten que cal veure quants cops serà capaç de rebrotar". Actualment, per exemple, "té tan poca fulla de rebrot, que amb pocs dies tornarà està defoliat". Riera no creu que el boix desaparegui: "Confio que la natura assolirà aquest equilibri i quedarà repartit d'una altra manera". Davant dels boixos que s'han vist afectats per la plaga, enginyers forestals recomanen tallar d'arrel i esperar si hi ha rebrot.

Boix comú (*Buxus sempervirens*)

El boix creix en sols calcaris i suporta condicions variades d'humitat i sequera. Viu dels 100 als 1.900 metres d'altitud i se l'acostuma a trobar en pinedes, rouredes i alzinars. Geogràficament, és

un arbre de distribució submediterrània, és a dir, que ocupa l'àrea que transcorre des de Portugal fins al Caucas.

Un dels grans usos comercials és fer-ne corones funeràries. La fusta d'aquest arbre ha estat utilitzada des de l'antiguitat per fer estris, com culleres o instruments de vent, i altres objectes, com peces d'escacs o els ?boixets? per fer punt de coixí. En jardineria, s'usa per fer tanques o per donar-li formes geomètriques.

Consulta els mapes de distribució del boix per Catalunya, els Països Catalans i la península ibèrica (<http://biodiver.bio.ub.es/bdbc/Citation?action=map&taxon=+Buxus+sempervirens>)